

نهضت آزادی ایران

۱۳۴۰

اصلاحات ساختاری، چاره بحران‌ها و فجایع ملی
بیانیه نهضت آزادی ایران درباره رویدادهای اخیر

بسمه تعالی

ای ایمان آوردگان از خدا پروا کنید

و با راستان و راست‌گویان همراه شوید. 1.

حادثه هولناک و سوال‌برانگیز سرنگونی هواپیمای مسافری اوکراین و کتمان حقیقت واقعه از سوی مسئولان ارشد نظام به مدت سه روز، نه تنها خطای انسانی، بلکه فاجعه‌ای انسانی است که وجدان عمومی مردم جهان و ایران را متاثر و سوگوار کرد. صدمات و خسارات مادی و معنوی این حادثه را نباید منحصر به کشته شدن ۱۷۶ سرنشین آن یا از دست دادن زیرساخت‌های گردش‌گری یا فرصت‌های اقتصادی دانست، بلکه سرمایه اجتماعی کشور، شامل «امید، اعتماد، صداقت، ارزش‌های ایرانی و اسلامی، منافع ملی و ظرفیت اخلاقی قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران» به شدت تحت تاثیر عملکرد حاکمانی که به آزادی‌های اساسی، کرامت بشر و حقوق و حاکمیت ملت ایران باور و تعهدی نشان ندادند تنزل یافت و اولویت دادن حفظ قدرت به رعایت منافع ملی سبب شد که «امنیت جامعه» را مترادف با «پنهان‌کاری ساختاری» و «امنیتی کردن فضای سیاسی» قلمداد کنند.

افزون بر ملاحظات موقدی که در آموزه‌های قرآنی پیرامون راست‌گویی، عدل، احسان و تامین حق حیات و امنیت مردم، فارغ از تعلقات نژادی، اعتقادی و جنسیتی مطرح شده است و حتی برخی مفسران و قرآن‌پژوهان نام‌آشنا، تعبیر و وصف «ایمان» را مرتبط و ملتزم با مفهوم «امنیت» در ابعاد روانی و مادی

دانسته‌اند، قانون اساسی جمهوری اسلامی و اسناد فرادستی بین‌المللی، که دولت ایران نیز متعهد و ملتزم به اجرای آن‌هاست، حقوق اساسی شهروندان را مد نظر قرار می‌دهند.

طبق بند ۶ اصل ۲ قانون اساسی، «کرامت بشر، ارزش والای انسان و آزادی توأم با مسئولیت...» از جمله بنیان‌های اصلی نظام جمهوری اسلامی است و بندهای ۲ و ۶ اصل سوم این قانون، «بالا بردن سطح آگاهی‌های عمومی در همه زمینه‌ها با استفاده صحیح از مطبوعات و رسانه‌های گروهی و...» و نیز، «محو هرگونه استبداد و خودکامگی و انحصارطلبی» را از جمله حقوق اساسی ملت و اهداف بی‌بدیل و راهبردی حاکمیت می‌داند. اصل ۲۲ قانون اساسی تصریح می‌کند که «حیثیت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل اشخاص از تعرض مصون است...». ماده ۳ اعلامیه جهانی حقوق بشر نیز، «حق حیات و امنیت شخصی» را در زمره حقوق لازم‌الاجرا و ساقط‌ناشدنی بر می‌شمارد.

اکتفا به «توان موشکی» و کوچک شمردن کاستی‌های فنی و رابطه نامتوازن میان «توسعه فن‌آوری‌های نظامی» و «ظرفیت مدیریتی کشور»، که منجر به نادیده گرفتن جوانب امور و احياناً به کارگیری افرادی در پدافند هوایی شده است که آموزش و صلاحیت کافی نداشته‌اند، از جمله دلایلی است که می‌تواند توضیحاتی در باره این سانحه و حوادث مشابه آن ارایه کند اما عامل اساسی و اصلی این مصیبت ملی و فاجعه انسانی فراتر از عوامل یاد شده قرار دارد و مرتبط با «ساختار کلان سیاست و شیوه‌های حکمرانی نامطلوب» ارزیابی می‌شود که به فراگیر شدن فساد سازمان‌یافته، بحران ناکارآمدی، عدم شفافیت و تکرار نابخشودنی و مکرر رویدادهای مهلکی انجامیده که امنیت عمومی و منافع ملی کشور را به مخاطره افکنده است.

نهضت آزادی ایران اعلام می‌کند که بدون آزادی و دموکراسی، نه شفافیت به دست می‌آید و نه می‌توان مانع پنهان‌کاری‌ها و فساد ساختاری در حوزه سیاست و اقتصاد شد و نه می‌توان زمینه‌های امید به بهبود ظرفیت‌ها و توسعه پایدار را فراهم آورد. «آزادی» تنها یک نظریه سیاسی یا فلسفی نیست، بلکه اساس شیوه حکمرانی مطلوب، ارزشی عقلانی و ضرورتی تجربه شده و بی‌مانند در پهنه جهان و تاریخ بشری است.

نهضت آزادی ایران باور دارد که «خودبزرگ‌بینی و توهم سیاسی» ناشی از بی‌اعتقادی به راهبرد صلح در سیاست خارجی را که در ادامه سیاست‌های حاکم بر عرصه داخلی قرار دارد و مبتنی بر نفی آزادی‌های اساسی، نادیده گرفتن کرامت بشر و حقوق و حاکمیت ملت در طول چهار دهه گذشته است، باید عامل اصلی بروز فجایع انسانی مانند سقوط هواپیمای مسافری یا کشته شدن جمع زیادی از شهروندان کرمانی در تشییع پیکر سردار سلیمانی و سایر ابربحران‌های جاری کشور به شمار آورد. تداوم شیوه‌های سرکوبگرانه و غیردمکراتیک امنیت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی کشور را تهدید کرده، موجب بازتولید ساختارهای

خشونت‌آمیز، واگرایی‌های اجتماعی و به مخاطره انداختن تمامیت ارضی و تنزل شاخص‌های همبستگی ملی ایرانیان شده است .

نهضت آزادی ایران باور دارد، تا زمانی که حفظ قدرت به بهای نقض آزادی‌های اساسی و حاکمیت ملت تمام شود، باید تکرار شوم مصیبت‌هایی از این دست را در سایه پنهان‌کاری، فساد و عدم شفافیت انتظار داشت. از این رو، یادآوری می‌کند که صرف پوزش‌خواهی‌های برخی مقامات کشوری و لشگری، که به نظر می‌رسد با توجه به فشارها، اعتراضات و پیگیری‌های بین‌المللی صورت می‌گیرد، راه به جایی نمی‌برد و نمی‌تواند پاسخ‌گوی خواست‌های مردمی باشد که در طول چهار دهه حقوق اساسی‌شان انکار شده است.

نهضت آزادی ایران موکداً از حاکمیت می‌خواهد که با تعجیل در اعلام عزای عمومی و تدارک امن روزی برای تشییع ملی پیکر قربانیان و در گام بعدی، اقدام فوری برای تشکیل «کمیته حقیقت‌یاب»، که شامل نمایندگان نهادهای مستقل جامعه مدنی باشد، امواج احساسات و مطالبات مردم را به رسمیت بشناسد و در باره فجایع انسانی اعتراضات آبان‌ماه ۱۳۹۸، حادثه کرمان و سانحه سقوط هواپیمای خطوط هوایی اوکراین، آگاهی‌بخشی موثر و صادقانه کند تا «اعتمادزایی» و «امیدآفرینی» در تراز ملی پدید آید .

نهضت آزادی ایران توصیه می‌کند که محاکم صالح دادگستری به دادخواهی منصفانه بازماندگان قربانیان و پیگرد کیفی افرادی که در این حوادث، نقش مشکوک و عامدانه یا سهوی داشته‌اند بپردازند و در نهایت، جا دارد که مسئولان امر و مقامات ارشد نظام، با درک فرصت و ظرفیت محدود پیش‌رو، به تنها راه موثر و واقع‌بینانه در راستای گذار از بحران‌های ساختاری و در چارچوب منافع ملی تن دهند و مصلحت و بقای جمهوری اسلامی ایران را در راستای مصلحت مردم و اعتبار «ایران» و «ایرانی» ببینند و از سر صداقت و راستی، به سوی مردم بازگردند و حقوق و حاکمیت ملت را تامین کنند.

نهضت آزادی ایران

۲۴ دی ۱۳۹۸

پانوشت:

۱. یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ كُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ [توبه، آیه ۱۱۹]